

Sygn. akt: I C 1544/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelağ
Protokolant:	Sekretarz sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z **powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko R. M., I. M.

o zapłatę lub ukształtowanie świadczenia i zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz pozwanych R. M. i I. M. kwotę 5.434,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 grudnia 2022 r. powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł przeciwko pozwanym I. M. i R. M. o:

1. zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 150.418,08 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu oraz zaniechania żądania zwrotu tego kapitału w okresie wskazanym w uzasadnieniu pozwu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu do dnia zapłaty

ewentualnie wniósł o zasądzenie wskazanej kwoty w częściach równych, tj. po 75.209,04 zł od każdego z pozwanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty,

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego roszczenia w części, tj. w przypadku oddalenia roszczenia z punktu 1 (wartości korzystania przez stronę powodową z kapitału), wniósł o:

2. zmianę wysokości świadczenia (ukształtowanie) w ten sposób, że kwota należności banku od strony pozwanej z tytułu rozliczenia nieważności bądź bezskuteczności umowy kredytu mieszkaniowego Własny K. hipoteczny nr (...) z dnia 12 września 2008 r. powinna być poddana waloryzacji sądowej w ten sposób, że poza roszczeniem o zwrot

środków wypłaconych przy uruchomieniu kredytu w ich nominalnej wysokości, powodowi przysługuje dodatkowe świadczenie w postaci kwoty 129.340,94 zł wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza,

3. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 129.340,94 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty, stanowiącej kwotę, o którą należy zwaloryzować roszczenie o zwrot świadczenia w postaci kapitału kredytu wypłaconego stronie pozwanej (jako świadczenia nienależnego), bądź w przypadku, gdyby Sąd uznał, że nie ma podstaw do zasądzenia ww. kwot solidarnie – wniósł o zasądzenie ich w częściach równych, tj. po 64.670,47 zł od każdego z pozwanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po doręczeniu pozwu pozwanym do dnia zapłaty.

Nadto, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powód wskazał, że wnosząc niniejszy pozew bank zmierza do ostatecznego rozstrzygnięcia kwestii spornych pomiędzy stronami, które powstały w związku z zarzutem nieważności (bezskuteczności) umowy. W ramach powyższego sporu zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie (sygn. akt IX Ca 33/22), który zapadł w wyniku apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16 listopada 2021 r. sygn. akt 1932/20. Sąd ustalił w uzasadnieniu, że umowa jest nieważna w całości, natomiast nie wskazano na jakiej podstawie strony mają rozliczyć wzajemne świadczenia. Wyrok nie został zaskarżony skargą kasacyjną. W ocenie strony powodowej wyrok nie rozstrzygnął wszystkich skutków nieważności umowy ani nie stanowił jej całkowitego rozliczenia. Bank zgłosił roszczenie o zapłatę zmierzające do ostatecznego rozliczenia nieważności umowy. Podstawą roszczenia jest art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. Te roszczenia zamykają się w zwrocie świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu umowy w ich nominalnej wysokości. Powód podniósł, że w związku ze spełnieniem świadczenia przez bank, w postaci udostępnienia kapitału kredytu, strona pozwana została wzbogacona w ten sposób, że nie musiała wydatkować własnych środków na pozyskanie kwoty kapitału w PLN. Gdyby strona pozwana zaciągnęła kredyt w PLN, musiałaby płacić od tego kredytu odsetki ustalone w oparciu o stopę WIBOR plus rynkowa marża. Bank z kolei, został pozbawiony korzyści jakie uzyskałby z tych środków, gdyby przeznaczył je na inne cele. Powód wskazał, że roszczenie ewentualne dotyczy waloryzacji kwoty kapitału udostępnionego stronie pozwanej (pozew k. 4-17).

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani zaprzeczyli, że w jakikolwiek sposób wzbogacili się wskutek korzystania z udostępnionego im kapitału oraz, że powodowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Zakwestionowali roszczenie powoda zawarte w pozwie zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Pozwani podali, że zawarli z powodem porozumienie kompensacyjne z dnia 2 grudnia 2022 r., na mocy którego doszło do rozliczenia kwoty kapitału udostępnionego na mocy nieważnej umowy. W ocenie strony pozwanej brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do żądania kwoty ponad kapitał udostępniony pozwanym na podstawie umowy kredytu, a uznanie powództwa niweczyłoby skutki nieważności umowy kredytu oraz abuzywności postanowień umownych w taki sposób, iż nie byłoby to zgodne z celami Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Pozwani wskazali, że żądania sformułowane w pozwie godzą w dobre obyczaje oraz zasady współżycia społecznego, a w szczególności zasadę sprawiedliwości społecznej, pewności i bezpieczeństwa obrotu oraz uczciwości przy dokonywaniu transakcji z konsumentami. Zdaniem strony pozwanej roszczenia powoda objęte pozwem pozbawione są jakichkolwiek usprawiedliwionych podstaw. Z tych przyczyn powództwo winno zostać oddalone w całości (odpowiedź na pozew k. 108-112v.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 września 2008 r. I. M. i R. M. zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu mieszkaniowego WŁASNY KĄT hipoteczny z oprocentowaniem zmiennym nr (...), w którym Bank zobowiązał się postawić do

dyspozycji powodów kredyt w kwocie 103.214,39 CHF z przeznaczeniem na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego.

W § 1 ust. 2 umowy wskazano, że składa się ona z Części Szczegółowej Umowy, zwanej (...) i części ogólnej umowy, zwanej dalej (...), które w sposób łączny określają strony, przedmiot umowy oraz prawa i obowiązki stron. Kredyt został udzielony na 360 miesięcy, tj. do dnia 1 września 2038 r., stawka referencyjna w dniu sporządzenia umowy wynosiła 2, (...)p., stała marża baku 0,75 p.p., oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym 4, (...)p. Szacunkowy koszt kredytu ustalono na 174.413,07 zł, a szacunkową wysokość kosztu, który kredytobiorca będzie zobowiązany ponieść z tytułu odsetek na 79.608,53 CHF. Docelowym zabezpieczeniem kredytu ustanowiono hipoteki na kredytowanym spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego, o nr KW (...) – zwykłą w kwocie 103.14,39 CHF i kaucyjną w kwocie 30.964,32 CHF. Ustalono, że całkowita wypłata kredytu nastąpi jednorazowo.

W § 4 ust. 2 (...) postanowiono, że w przypadku wypłaty kredytu albo transzy kredytu w walucie polskiej, stosuje się kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego, według aktualnej Tabeli kursów. W (...) przewidziano definicję Tabeli kursów, wskazując, iż jest to: „Tabela kursów (...) SA obowiązująca w chwili dokonywania przez (...) SA określonych w umowie przeliczeń kursowych, dostępna w (...) SA oraz na stronie internetowej (...) SA.

Postanowiono, iż (...) SA pobiera odsetki od kredytu, w walucie kredytu, według zmiennej stopy procentowej w stosunku rocznym, której wysokość ustalana jest w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i marży (...). Dla celów ustalenia stawki referencyjnej (...) SA posługuje się stawką LIBOR publikowaną odpowiednio o godz. 11.00 (...) lub 11.00 na stronie informacyjnej R., w drugim dniu poprzedzającym dzień rozpoczynający pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, zaokrąglonej według matematycznych zasad do czterech miejsc po przecinku. Spłata raty miała następować do pierwszego dnia każdego miesiąca, w drodze potrącenia przez (...) SA wierzytelności pieniężnych z tytułu udzielonego kredytu z wierzytelnościami pieniężnymi kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku (...), rachunku walutowym, rachunku technicznym, prowadzonych przez (...) SA. Kredytobiorca zobowiązał się zapewnić w dniu płatności raty na rachunku, z którego potrącane są wierzytelności kwotę środków pieniężnych w wysokości co najmniej równej racie spłaty kredytu. W przypadku dokonywania spłaty zadłużenia kredytobiorcy z (...), środki miały być pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty spłaty kredytu w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, przy zastosowaniu kursów sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu płatności raty kredytu (§ 21-23 (...)).

W § 11 ust. 2 (...) wskazano, że kredytobiorca został poinformowany iż ponosi ryzyko:

- 1) zmiany kursów waluty, polegające na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu kredytu oraz wysokości rat kredytu, wyrażonych w walucie polskiej, przy wzroście kursów waluty kredytu;
- 2) stopy procentowej, polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej.

Umowa była aneksowana w dniu 20 października 2010 r.

Środki z kredytu zostały wypłacone w dniu 29 września 2008 r.:

- w wysokości 99.526,07 CHF co stanowiło równowartość 210.000,00 PLN,
- w wysokości 3.688,32 CHF co stanowiło równowartość 7.782,36 PLN.

(dowód: umowa z zał. k. 26-32v., aneks nr (...) k. 35, zaświadczenie k. 37, dyspozycja wypłaty k. 33, potwierdzenie zawarcia negocjowanej, natychmiastowej transakcji wymiany walut k. 34)

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 16 listopada 2021 roku, sygn. akt I C 1932/20 w punkcie I zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 52.944,19 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26

kwietnia 2019 r. do dnia zapłaty; w punkcie II zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 6.917 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400 zł za zastępstwo procesowe; w punkcie III nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.311,37 zł tytułem wydatków związanych z opinią biegłego.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 14 lipca 2022 r., IX Ca 33/22, zmienił zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

- w punktach I i II wyeliminował z ich treści sformułowanie „solidarnie”,
- w punkcie I oddalił powództwo o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 26 kwietnia 2019 r. do dnia 20 września 2019 r.
- oddalił apelację w pozostałej części,
- zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.700 tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dn. 16.11.2021r., I C 1932/20 k. 51, wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dn. 14.07.2021r., IX Ca 33/22 k. 68)

W dniu 4 sierpnia 2022 r. powód wpłacił na rzecz pozwanych kwotę 6.917,00 zł tytułem kosztów procesu za I instancję oraz kwotę 2.700 zł tytułem kosztów procesu za instancję odwoławczą.

(dowód: powtórny wydruk potwierdzenia wykonania przelewu k. 88-89)

Strony, w dniu 2 grudnia 2022 r. zawarły porozumienie kompensacyjne, w którym potwierdziły, że kredytobiorcom przysługuje roszczenie w stosunku do banku w wykonaniu wyroku o zapłatę kwoty:

- 52.944,19 PLN – tytułem zwrotu świadczenia nienależnego,
- 12.508,41 PLN – tytułem odsetek wyliczonych na dzień 02.12.2022 r.,

oraz o zapłatę pozostałych należności uiszczonych w wykonaniu umowy, nieobjętych wyrokiem, w wysokości 128.412,96 PLN.

Nadto strony potwierdziły, że bankowi przysługuje w stosunku do klienta roszczenie o zapłatę 217.782,36 PLN tytułem zwrotu wypłaconego przez bank w wykonaniu umowy kapitału. Jednocześnie strony dokonały potrącenia roszczenia kredytobiorców w wysokości 193.865,56 PLN z roszczeniem banku o zwrot wypłaconego kapitału, do wysokości niższego z roszczeń, a więc do wysokości 193.865,56 PLN. Pozwani zobowiązali się do zapłaty na rzecz banku kwoty 23.916,80 PLN.

(dowód: porozumienie kompensacyjne k. 90-91v.)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu w całości jako bezzasadne.

Fakty ustalono na podstawie spójnego, wiarygodnego materiału dowodowego: dokumentów złożonych przez obie strony (wzajemnie niekwestionowanych), jak również dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Olsztynie, sygn. akt I C 1932/20.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu bankowości i rachunkowości (k. 145), jak w punkcie IV pozwu (k. 6-7), modyfikowanego w piśmie procesowym powoda z dnia 01.06.2023 r., jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Powód dochodził zapłaty kwoty 150.418,08 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego

w ramach nieważnej umowy kredytu oraz zaniechania żądania zwrotu tego kapitału w okresie wskazanym w uzasadnieniu pozwu.

Dokonując analizy zasadności tego roszczenia, należy w pierwszym rzędzie z całą mocą podkreślić, że ratio legis przepisu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG jest zniechęcający skutek wywierany na przedsiębiorców, którzy winni być zniechęceni do stosowania niedozwolonych klauzul umownych, zaś wyeliminowanie rzeczzonego skutku powodowałoby, że nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to interes przedsiębiorców zostanie zagwarantowany (zob.: wyrok (...) z dn. 14.06.2012 r., C-618/10, wyrok (...) z dn. 30.04.2014 r., C-26/13). Tymczasem w ocenie Sądu zasądzenie na rzecz banku wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z kapitału penalizowałoby w istocie nie bank, lecz kredytobiorcę, zachęcając kredytobiorcę do wprowadzania abuzywnych postanowień w kolejnych, proponowanych przez siebie konsumentom umowach. Nadto, w polskim systemie prawnym brak jakiegokolwiek przepisu mogącego stanowić podstawę prawną przedmiotowego roszczenia, w szczególności nie jest nim art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c. Z powołanych przepisów wynika bowiem obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia, a świadczeniem banku w okolicznościach rozpoznawanej sprawy była wyłącznie wypłata kredytu. A zatem umożliwienie kredytobiorcy bezumownego korzystania z kapitału banku nie jest świadczeniem banku, lecz jest stanem faktycznym, który wynika z nienależnego świadczenia. Okoliczność, że na skutek korzystania z kapitału w okresie kredytowania przez kredytobiorcę, a nie przez bank, przez co bank nie mógł uzyskać potencjalnego zysku, jest irrelevantna przy ocenie zasadności zgłoszonego roszczenia, ponieważ reżim odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, nie przewiduje obowiązku zapłaty *lucrum cessans* - w przeciwieństwie do reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 361 § 2 k.c.). Jedynym zaś przewidzianym przez prawo cywilne świadczeniem związanym z korzystaniem z cudzego kapitału są odsetki, które mogą mieć postać odsetek umownych albo ustawowych (art. 359 k.c., art. 481 k.c.). Z uwagi jednak na uznanie spornej umowy kredytu za nieważną, odsetki umowne nie przysługują powodowi, skoro brak podstawy umownej do ich zapłaty. Odnośnie zaś odsetek ustawowych za opóźnienie, nie przysługują one powodowi, bowiem nie wykazał on wysokości dochodzonych roszczeń, a zatem nie można uznać, że skutecznie wezwał pozwanych do zapłaty. W kontekście powyższego zauważyć należy, że uwzględnienie stanowiska powoda doprowadziłoby w istocie do reaktywacji nieważnej umowy stron w zakresie oprocentowania (zob. wyrok SA w Białymstoku z dn. 20.02.2020 r., I ACa 635/19). Należy zaakcentować także, że w przypadku uznania zasadności przedmiotowego roszczenia trzeba by uznać, iż analogiczna wierzytelność przysługiwałaby pozwany, skoro podczas wykonywania spornej umowy kredytu również bank korzystał ze środków pieniężnych, które strona pozwana wpłacała tytułem rat i innych należności wynikających z przedmiotowej umowy. Przyjęcie zasadności roszczenia powoda o wynagrodzenie, którego wysokość jest w niniejszej sprawie równa sumie 150.418,08 zł, byłoby sprzeczne z ratio legis art. 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy nr 93/13/EWG, która ma na celu ochronę konsumentów. Wyeliminowanie ze spornej umowy mechanizmu denominacji nie stanowi *in concreto* następstwa niezgodnego z prawem lub nieuczciwego zachowania banku, ale jest rezultatem niezgodnego z prawem jego działania. Wobec tego, pozwani nie powinni ponosić dalej idących następstw tego stanu rzeczy niż te, które ustawodawca przewidział w art. 385 § 1 i 2 k.c. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.06.2022 r. do sprawy o sygn. akt I ACa 545/21).

W ocenie Sądu powód w ramach żądania pozwu dotyczącego zwrotu przez pozwanych kwoty 150.418,08 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu, w istocie domaga się zapłaty odsetek od kapitału wypłaconego wraz z uruchomieniem kredytu. Zdaniem powoda, wzbogacenie pozwanych polegać miało w rzeczywistości na uniknięciu straty w ich majątku.

W świetle treści przepisu art. 359 § 1 k.c. należy dojść do przekonania, iż jedynym dopuszczalnym żądaniem mogłyby być odsetki za opóźnienie liczone od daty braku zwrotu świadczenia nienależnego w terminie wyznaczonym przez powoda.

Ponadto w ocenie Sądu powód nie wykazał skutecznie wzbogacenia o powyższą kwotę po stronie pozwanej i nie wywiązał się z ciężącego na nim obowiązku udowodnienia zasadności zgłoszonego roszczenia (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.). Obowiązkiem strony powodowej było wskazanie dowodów dla stwierdzenia faktu uzyskania faktycznej

korzyści jego kosztem. Szczególnie istotnym jest fakt, iż w świetle orzeczenia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16 listopada 2021 r., sygn. akt I C 1932/20 zasądającego na rzecz kredytobiorców kwotę 52.944,19 zł z uwagi na nieważność umowy, pomiędzy stronami nie doszło do zawarcia umowy ani do przekazania środków tytułem uruchomienia kredytu. Powód nie może się więc domagać zwrotu równowartości uzyskanej z tego tytułu korzyści.

Wskazać należy także, iż działaniom powoda można przypisać charakter zastępczego rozwiązania dla wadliwej umowy kredytu, ponieważ takie czynności pozostają sprzeczne z wiążącą sądy powszechne wykładnią art. 6 Dyrektywy 93/13 TS UE w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie (...) przeciwko J. C. (sygn. C 618/10) oraz w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawach połączonych, sygn. C-154/15, C-307/15 i C-308/15.

W świetle tych orzeczeń z art. 6 ust. 1 wynika, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Wykluczonym jest, aby powód w osobnym procesie żądał zastąpienia nieważnej umowy innym stosunkiem prawnym i uzyskiwał z niego korzyść.

Takie działania banków, zwłaszcza w stosunku do konsumentów, należy uznać za całkowicie nieuzasadnione prawnie i zmierzające do nieakceptowalnego nadużycia. Ideą unieważnienia wadliwej umowy kredytu we frankach jest z jednej strony naprawienie powstałej szkody u kredytobiorcy, z drugiej zaś odstraszenie banku od takich działań na przyszłość kosztem pobranego wynagrodzenia. Tymczasem formułowane przez banki pozwy zmierzają do uzyskania tego, co zostało wcześniej utracone właśnie ze względu na nieuczciwość samego banku przy zawarciu umowy z kredytobiorcą.

Kredytobiorcy w tego rodzaju sprawach korzystają z daleko idącej ochrony prawa unijnego, w tym poszczególnych przepisów wynikających z Dyrektywy Rady EWG 93/13 (zwłaszcza art. 7 ust. 1). Na straży prawa wielokrotnie pozostawał także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. w wyroku (...) z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N., sprawy połączone C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 57; wyrok (...) z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C#618/10, EU:C:2012:349, pkt 65).

Koncepcja, że w przypadku stwierdzenia nieważności umowy kredytu bankowi przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału mające rekompensować mu lub choćby umniejszać stratę wynikającą z nieważności umowy, w ocenie Sądu niweczy efekt zniechęcający dyrektywy 93/13.

Nie jest kwestią przypadku, że koncepcja ta pojawiła się niedługo po ogłoszeniu przez (...) korzystnego dla konsumentów wyroku w sprawie C-260/18 (D.), przesądzającego o niedopuszczalności konwalidacji wbrew woli konsumenta umowy kredytu zawierającej nieuczciwe postanowienia. Przyjęcie tej kontrowersyjnej na gruncie polskiego prawa cywilnego koncepcji pozwoliłoby uniknąć bankom negatywnych konsekwencji nieuczciwego traktowania konsumentów, a przynajmniej istotnie te konsekwencje osłabić, niweczając efekt zniechęcający dyrektywy 93/13, i w znaczącym stopniu pozbawić polskich konsumentów ochrony wynikającej z dyrektywy.

Co więcej ochronę konsumentów przed tego rodzaju roszczeniami ze strony przedsiębiorców przewidują również przepisy krajowe.

Zgodnie z art. 224 § 1 k.c. samoistny posiadacz w dobrej wierze nie jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę. Nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne. Zgodnie zaś z § 2 tego przepisu: „Jednakże od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył”.

W ocenie Sądu w przedmiotowym przypadku powodowi nie przysługuje również roszczenie z tytułu bezumownego korzystania z kapitału za okres sprzed wystąpienia z żądaniem. Wskazany powyżej przepis kodeksu cywilnego stanowi,

że wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy należy się wyłącznie, jeśli posiadacz jest w złej wierze. Strona pozwana korzystała z pieniędzy banku w przekonaniu, że ma do tego prawo na podstawie zawartej umowy. Tymczasem zazwyczaj w procesach z powództwa konsumentów, (w tym również w realiach sprawy I C 1328/17 Sądu Okręgowego w Gdańsku) bank twierdzi, że umowa jest ważna, a konsumenci powinni ją wykonywać. Trudno zatem uznać pozwanych za posiadaczy kapitału w złej wierze, skoro sam bank na gruncie sprawy Sądu Rejonowego w Olsztynie o sygn. akt I C 1932/20 stał na stanowisku, że konsument posiadał je zgodnie z prawem. W ocenie Sądu pozwani byli przeto posiadaczami w dobrej wierze. Wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w dobrej wierze przysługuje właścicielowi dopiero od dnia wytoczenia powództwa o zwrot (art. 224 § 1 k.c.). Zgodnie z aktualnymi poglądami doktryny i orzecznictwa pieniądź jest rzeczą szczególnego rodzaju i mają do niego zastosowanie właśnie te przepisy.

Reasumując w ocenie Sądu, konsumentom, w tym pozwanym, jak na gruncie przedmiotowej sprawy należy przyznać daleko idącą ochronę, o czym wspomina unijna Dyrektywa 93/13. Skoro bowiem przedsiębiorca proponuje umowę, która jest nieważna przy okazji nie informując o rzeczywistym ryzyku kursowym to musi ponieść konsekwencje takiego zachowania, choćby i po to, aby on i jemu podobni nie czynili tak w przyszłości z drugiej zaś strony z pewnością nie może takich konsekwencji natomiast ponosić konsument.

Na decyzję Sądu w tej sprawie przemożny wpływ miało niewątpliwie stanowisko Rzecznika Generalnego przy Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawione w sprawie C-520/21, z którego wprost wynika, że zapisy unijnej dyrektywy konsumenckiej, a konkretnie art. 6 ust. 1 i 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie przyznaniu bankom możliwości występowania przeciwko konsumentom z roszczeniami o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału. Opinię tę zresztą przed wydaniem niniejszego wyroku podzielił w całej rozciągłości Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w orzeczeniu z dnia 15.06.2023 r., sygn. akt C 520/21.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo w zakresie zapłaty kwoty 150.418,08 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej kosztem banku odpowiadającego wartości świadczenia banku polegającego na udostępnieniu stronie pozwanej kapitału wypłaconego w ramach nieważnej umowy kredytu, jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. poprzez obciążanie powoda obowiązkiem ich zwrotu na rzecz pozwanych w całości. Koszty procesu po stronie pozwanej obejmowały opłatę za pełnomocnictwo (34 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (radca prawny) w stawce wynikającej z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (5.400 zł).

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.434 zł, o czym orzekł, jak w punkcie II wyroku.